

ફાર્મ યાર્ડ મેન્યુઅલ બનાવવા માધ્યમનો ઉપયોગ

માધ્યમ ક્યાં અને કેવીરીતે વપરવું :

અ. અર્ધ કોહવાયેલ છાણીયા ખાતરની ઉથરેટી (ઉકરડો અથવા ખેતર માંથી નીકળેલ કચરૂ)માં...

જ્યારે ઉથરેટી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ઢેરવવાની હોય અથવા તેના પર ટાસ (મોરમ)નાખવાના સમયે એક ટન (ટ્રેક્ટરની એક ટ્રોલી)ખાતર સાથે એક કિલોગ્રામ માધ્યમ ૫૦ લીટર પાણીમાં મીશ્ર કરી છંટકાવ કરવો

બ.સુકી સાંઠી (કપાસ,એરંડા,તુવેર બાજરી વગેરે)તલનાં તલસરા,ઘઉંનું કુવળ.દરેક પ્રકારના ઓર્ગેનીક,ઘરગથ્થુ અને ખેતરનો બગાડ, વગેરે

માધ્યમ ના ઉપયોગથી ફાર્મ યાર્ડ મેન્યુઅલ બનાવવા ના પગથીયા

પગલું ૧ : સૌપ્રથમ સુકી સાંઠીને કટર દ્વારા અને ત્યાં સુધી જીણો ભુકો કરવો આ ઉપરાંત ઘઉંના કુવળ,શાકભાજીના નકામા કચરાને પણ સાંઠીના જીણા ભુકામાં મિશ્ર કરવો.

પગલું ૨ : આ પ્રમાણે તૈયાર થયેલા ૫૦ મણ (૧ ટન) કચરામાં ૧ કિલોગ્રામ માધ્યમ પાવડરની જરૂરત પડશે આ ૧ કિલોગ્રામ માધ્યમને ૫૦ લીટર પાણીમાં ઓગાળી દ્રાવણ બનાવો.

પગલું ૩ : આ તૈયાર થયેલ કૂચાનું,(કચરાના ભૂકાનું)અડધા થી પોણા ફૂટ ઉચાઈ તથા બાર થી પંદર ફૂટ લંબાઈનું પ્રથમ સ્તર કરો અને જરૂરીયાત પુરતો ભેજ (૪૦-૫૦%) તે પ્રમાણે કુચાને પાણી વડે પલાળો.આ પ્રમાણે ઢગલાને ગોઠવવાથી સેન્દ્રિયકરણની પ્રક્રિયા ઝડપી બને છે.

પગલું ૪ :ત્યારબાદ તૈયાર કરેલ માધ્યમનાં દ્રાવણનો અડધો જથ્થો(૨૫ લિટર) આ પ્રથમ સ્તર ઉપર છંટાવો.બેક્ટેરીયાને ખોરાક મળે તે માટે ૫૦ કિલોગ્રામ છાણની રબડી પણ છાંટો.

પગલું ૫ :આ પ્રમાણે બે થી ત્રણ સ્તર કરવા,ઢગલો ૫ ફૂટથી વધુ ના રાખવો.ઢગલામાં ભેજનું પ્રમાણ ૪૦ ટકા સુધી જાળવી રાખવા નિયમિત જોતા રહેવું અને જરૂરજણાય તે પ્રમાણે ૧૦-૧૨ દિવસે પાણીનો છંટકાવ કરવો.

પગલું ૬ :વીસ થી પચ્ચીસ દિવસ બાદ ઢગલાને ફેરવી નાખવો. તે દરમ્યાન જો,તાપમાન ૬૦ સેલ્સિયસથી વધે નહીં,તો ફેરવતી વખતે વાપરેલી માત્રાથી અડધી માત્રામાં(૫૦૦ગ્રા)માધ્યમનો ફરીથી ઉપયોગ કરવો.

પગલું ૭ : સામાન્ય સ્થિતિમાં સેન્દ્રિયકરણની પ્રક્રિયા ૮૦- ૯૦ દિવસમાં પુરી થઈ ભરભરૂ અને સરસ રીતે કોહવાયેલું ખાતર તૈયાર થઈ જશે.તૈયાર થયેલ ખાતરને ઠંડી અને સુકી જગ્યામાં સંગ્રહ કરો.

માધ્યમ વાપરવાના ફાયદા:

- ❖ પેથોજન્સ,દુર્ગંધ,મુંડા,ઉઘઈ અને નિંદામણનાં બીયારણ મુક્ત સેન્દ્રિય ખાતર બનાવે છે.
- ❖ ખેતીમાં કચરાનું સંતુલિત સેન્દ્રિય ખાતરમાં ઝડપી રૂપાંતર કરે છે.
- ❖ જમીનમાં ફળદ્રુપતા વધારે છે.
- ❖ ખેતરમાં તાત્કાલિક ઉપયોગ કરી શકાય છે.
- ❖ કિંમતમાં સસ્તુ અને વાપરવામાં સરળ છે.
- ❖ જમીનમામ પોષકતત્વો અને ખનીજોને જાળવી રાખે છે.
- ❖ જમીનમા નાખેલા રાસાયણિક ખાતરનો મહત્તમ ઉપયોગ થાય છે.

શ્રીફ ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ વડોદરા સંચાલિત
વિવેકાનંદ સેન્ટર ફોર એગ્રીકલ્ચરલ સર્વિસીસ છોટાઉદેપુ